

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 674

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 21 iulie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 124 din 21 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală	2–5
Decizia nr. 205 din 20 aprilie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85, 86, 87 și 88 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap	6–10
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.394. — Ordin al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației pentru modificarea și completarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, și al ministrului delegat pentru buget nr. 1.121/1.075/2014 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2023 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație	10–11
2.238. — Ordin al ministrului finanțelor privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor nr. 1.398/2023 pentru aprobarea Normelor metodologice privind mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, documentele în baza cărora se acordă împrumutul și cele care stau la baza obținerii avizului Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, precum și modul de reflectare a sumelor respective în bugetele instituțiilor publice locale	12–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 124**

din 21 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, excepție ridicată de Călin Cătălin Vârgolici în Dosarul nr. 892/103/2018/a9 al Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze minore și familie și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.922D/2019.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că autorul a depus la dosar cerere de judecare în lipsă a excepției de neconstituționalitate.

3. Căuza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, considerând, în esență, că dispozițiile criticate nu au legătură cu fondul cauzei.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 23 mai 2019, pronunțată în Dosarul nr. 892/103/2018/a9, Curtea de Apel Bacău — Secția penală, cauze minore și familie a sesizat **Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală**. Excepția a fost ridicată de Călin Cătălin Vârgolici într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului declarat de autor împotriva unei sentințe penale prin care a fost condamnat pentru săvârșirea tentativei la infracțiunea de omor calificat, prevăzută de art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorul acesteia susține, în esență, că singura autoritate competentă să legifereze este Parlamentul României, iar prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, instanța supremă a stabilit că, în interpretarea art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal și a art. 169 alin. (1) din

Codul penal, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor, reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal. Susține că decizia menționată aduce completări normei penale criticate, în condițiile în care, până la pronunțarea Deciziei nr. 17 din 11 octombrie 2018, inculpații care au fost judecați anterior pronunțării acesteia și care au avut tentative de omor săvârșite și intrate sub incidența instituției reabilitării erau încadrați în dispozițiile art. 188 alin. (1) din Codul penal, iar nu în dispozițiile art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal.

6. **Curtea de Apel Bacău — Secția penală, cauze minore și familie** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât dispoziția criticată nu este legată de efectele măsurilor educative ori de efectele reabilitării, iar prin interpretarea unitară a legii nu se pot crea situații discriminatorii.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, având următorul conținut: „(1) *Omorul săvârșit în vreuna dintre următoarele împrejurări: (...) e) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor; (...) se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*”

11. Prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1000 din 27 noiembrie 2018, instanța supremă a stabilit că „în interpretarea art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal și a art. 169 alin. (1) din Codul penal, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor, reabilitarea ori

împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal.”

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că normele penale criticate contravin atât prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, ale art. 15 alin. (2) referitor la principiul neretroactivității legii, ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 24 privind dreptul la apărare și ale art. 73 privind categoriile de legi, cât și prevederilor art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la principiul legalității incriminării și a pedepselor și ale art. 49 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, referitoare la principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în jurisprudența sa referitoare la contestarea constituționalității normelor în interpretarea dată acestora prin decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, a dezvoltat o analiză în două trepte, prima vizând respectarea de către instanța supremă a competenței sale prevăzute de Constituție, iar cea de-a doua referitoare la raportarea la dispozițiile Constituției a conținutului normativ astfel determinat al normei criticate. Din perspectiva celei dintâi etape a analizei, Curtea Constituțională este competentă să controleze constituționalitatea textelor legale aplicabile în interpretarea consacrată prin hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. A admite o teză contrară contravine înseși rațiunii existenței Curții Constituționale, care și-ar nega rolul său constituțional acceptând ca un text legal să se aplice în limite ce ar putea intra în coliziune cu Legea fundamentală (în acest sens, a se vedea Decizia nr. 8 din 18 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 186 din 17 martie 2011, Decizia nr. 854 din 23 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 21 septembrie 2011, sau Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 350 din 13 iunie 2013). Așadar, Curtea urmează să controleze constituționalitatea dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

14. În acest sens, Curtea constată că autorul excepției critică, în realitate, interpretarea dată art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, prin raportare la competența instanței supreme de a pronunța, prin deciziile date în dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, soluții cu caracter obligatoriu pentru instanțele judecătorești.

15. Referitor la competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a pronunța soluții cu caracter obligatoriu pentru instanțele judecătorești prin deciziile de soluționare a unui recurs în interesul legii, Curtea Constituțională a reținut, în jurisprudența sa, că această competență este prevăzută de art. 126 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia „*Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale*”, și că, în exercitarea acestei atribuții, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție. Potrivit aceleiași jurisprudențe, competența Înaltei Curți de Casație și Justiție privind soluționarea recursului în interesul legii este dublu circumstanțiată — numai cu privire la „interpretarea și aplicarea

unitară a legii” și numai cu privire la „celelalte instanțe judecătorești” (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 3 iulie 2009). De asemenea, prin Decizia nr. 446 din 23 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 957 din 19 octombrie 2020, paragraful 13, Curtea a reținut că recursul în interesul legii este un element al mecanismului de interpretare și aplicare unitară a legii, ce poate fi folosit în situațiile în care există o jurisprudență neunitară de o anumită consistență, și că acesta acoperă situațiile pentru viitor, în vederea unificării jurisprudenței. Așadar, recursul în interesul legii este o cale extraordinară de atac, a cărei rațiune izvorăște din necesitatea asigurării interpretării și aplicării unitare a legii, ce are ca temei juridic dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție. În scopul anterior menționat, legiuitorul a prevăzut o procedură care constituie un mecanism specific ce are ca finalitate pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în exercitarea rolului său constituțional, reglementat la art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală, a unor decizii cu valoare de principiu în sfera interpretării și aplicării legii. Având în vedere natura cauzelor ce au ca obiect soluționarea recursurilor în interesul legii și scopul pronunțării lor, dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe *ex nunc*.

16. Curtea a constatat însă că atribuția Înaltei Curți de Casație și Justiție de a soluționa recursuri în interesul legii este diferită de activitatea de legiferare, care, potrivit art. 61 alin. (1) din Constituție, aparține exclusiv Parlamentului, acestea neputând fi confundate. Această concluzie se impune având în vedere rolul diferit al instituțiilor anterior menționate în cadrul celor două funcții — judecătorească și legislativă — ale statului, procedura diferită conform căreia funcționează și scopul diferit în care acestea își exercită atribuțiile constituționale. Astfel, scopul căii extraordinare de atac a recursului în interesul legii nu este acela de creare a unor norme de drept, ci cel de interpretare și aplicare unitară a legii pe întregul teritoriu al țării, Înalta Curte de Casație și Justiție pronunțându-se, prin deciziile date cu prilejul soluționării recursului în interesul legii, exclusiv asupra chestiunilor de drept ce au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești și care au ca temei norme juridice adoptate de Parlament, conform atribuției sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală.

17. Considerentele anterioare sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a pronunța, prin deciziile date în dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, soluții cu caracter obligatoriu pentru instanțele judecătorești. Efectul obligatoriu al deciziilor menționate anterior reprezintă o transpunere a dispozițiilor art. 126 alin. (3) din Constituție referitoare la poziția Înaltei Curți de Casație și Justiție în ierarhia sistemului judiciar și la rolul său de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

18. Curtea reține, de altfel, că, pentru a fi admisibilă, sesizarea completului competent să pronunțe hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept trebuie să îndeplinească mai multe cerințe cumulate, respectiv să fie solicitată într-o cauză aflată în curs de judecată în ultimă instanță pe rolul uneia dintre instanțele prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, obiectul acesteia să vizeze o chestiune de drept de care depinde soluționarea pe fond a dosarului, iar problema de drept să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii. În aceste condiții, Curtea reține că însuși legiuitorul român este cel care a reglementat în noul Cod de procedură penală, în virtutea calității sale constituționale de unică autoritate

legiuitoare a țării, un nou instrument de unificare a practicii neunitare, respectiv sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Mecanismul de unificare a practicii judiciare reglementat de dispozițiile art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală nu poate fi uzitat atât timp cât legiuitorul a limitat — prin condiția restrictivă referitoare la existența unei chestiuni de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei — rolul unificator al instituției juridice a hotărârii prealabile, numai chestiunilor de drept care conduc la dezlegarea în fond a cauzei sub aspectul statuării în privința raportului juridic dedus judecății. Cu alte cuvinte, obiectul sesizării în vederea pronunțării de către instanța supremă a unei hotărâri prealabile îl constituie o „*chestiune de drept*” de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, acest mecanism de unificare a practicii vizând, deopotrivă, o chestiune de drept material ori o chestiune de drept procedural, așadar dispoziții de drept material sau procedural înțelese, interpretate și aplicate diferit de instanțele judecătorești (în acest sens, Decizia nr. 2 din 2 februarie 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 6 martie 2015). Așadar, „*chestiunea de drept*” privește o problemă de drept a cărei lămurire se solicită și care se află într-o relație de dependență cu soluția dată asupra acțiunii penale și/sau civile de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție, în sensul că decizia instanței supreme pronunțată în procedura prevăzută de art. 476 și 477 din Codul de procedură penală să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal.

19. Autorul excepției susține că Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală aduce completări dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în condițiile în care, până la pronunțarea deciziei menționate, inculpații care au săvârșit anterior tentative de omor, intrate sub incidența instituției reabilitării, erau încadrați la art. 188 alin. (1) din Codul penal, iar nu la dispozițiile art. 189 alin. (1) lit. e) din același act normativ.

20. Pentru a determina dacă Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a cantonat în sfera operațiunii de interpretare a dispozițiilor art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, Curtea observă că, în Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, s-a arătat că reabilitarea reprezintă o instituție de drept penal material, definită prin efectele pe care le produce, constituind o cauză care înlătură consecințele condamnării prin aceea că face să înceteze decăderile și interdicțiile, precum și incapacitățile care rezultă din condamnare. Așadar, obiect al reabilitării sunt, potrivit art. 169 alin. (1) din Codul penal, incapacitățile, decăderile, nedemnitățile și interdicțiile care decurg din condamnare și care sunt perpetue. Acestea, deși decurg dintr-o condamnare, constituie consecințe extrapenale, deoarece nu funcționează ca pedepse, ci sunt menite să ocrotească anumite interese publice. Din interpretarea sistematică a dispozițiilor ce consacră efectele pe care reabilitarea le produce față de o persoană rezultă că acestea se produc pentru viitor și nu echivalează cu o *restitutio in integrum*. Astfel, reabilitarea face să înceteze caracterul de antecedent penal al condamnării anterioare, în sensul că o astfel de condamnare nu poate constitui primul termen al recidivei, exclusiv prin raportare la condițiile expres reglementate de art. 41 alin. (1) din Codul penal, în condițiile în care normele de drept penal sunt de strictă interpretare și aplicare. Or, în lipsa oricărei dispoziții exprese, condiția legală instituită de lege cu privire la cel de-al doilea termen al recidivei, aceea ca infracțiunea să fi fost săvârșită până la reabilitare sau la împlinirea termenului de

reabilitare, nu poate fi extinsă asupra elementului circumstanțial agravant al infracțiunii de omor calificat, dată fiind natura juridică diferită a celor două criterii de agravare a pedepsei și care produc efecte distincte și succesive asupra tratamentului sancționator. În timp ce recidiva constituie o cauză de agravare a pedepsei al cărei caracter temporar este consacrat de art. 41 alin. (1) din Codul penal, elementul circumstanțial agravant reprezintă unul din elementele constitutive ale infracțiunii prin care legiuitorul descrie în norma de incriminare conținutul infracțiunii a cărei incidență trebuie reținută ori de câte ori fapta concretă corespunde modelului legal de referință. De altfel, reținerea agravantei prevăzute de art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal cu privire la persoana care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu constituie o consecință a condamnării anterioare, ci a faptului că persoana respectivă a comis o altă infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor, fapt ce reflectă o periculozitate sporită a infractorului și justifică o sancționare mai aspră a acestuia în considerarea acestui element de fapt ce circumstanțiază persoana. Ca atare, efectele reabilitării nu pot fi extinse, pe calea unei interpretări prin analogie, asupra a ceea ce s-a stabilit cu autoritate de lucru judecat prin hotărârea judecătorească anterioară în privința caracterului penal al faptei și a tipicității infracțiunii, chestiuni asupra cărora nu se mai poate statua decât într-o cale de atac extraordinară. A considera că intervenirea reabilitării sau împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana unui inculpat, condamnat anterior definitiv pentru o infracțiune de omor sau tentativă la infracțiunea de omor, ar împiedica reținerea agravantei prevăzute de art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în cazul comiterii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor ar anihila autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești prin care s-a statuat definitiv în sensul că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de persoana condamnată.

21. Curtea reține, de altfel, că practica judiciară a statuat constant în sensul că intervenirea unei cauze care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant, omorul fiind calificat indiferent dacă făptuitorul a fost sau nu reabilitat pentru omorul săvârșit anterior, dacă acest omor a fost amnistiat ori dacă a intervenit prescripția, aceasta întrucât o astfel de cauză nu exclude existența faptei anterioare în materialitatea ei, iar legea nu prevede nicio excepție de la incidența acestei agravante. În aceste condiții, existența unei jurisprudențe a instanței supreme publicate asigură previzibilitatea interpretării dispozițiilor legale care reglementează elementul circumstanțial agravant, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale statuând constant asupra rolului instanțelor judecătorești în interpretarea și aplicarea normelor de incriminare, jurisprudență însușită și de Curtea Constituțională.

22. În concluzie, în acord cu cele statuate de instanța supremă, Curtea constată că interpretarea autentică dată de legiuitor sintagmei „*de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor*” prin art. 242 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, cât și interpretarea judiciară dată de jurisprudență sunt obligatorii și convergente în sensul că reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal. Astfel, interpretarea extensivă a efectelor reabilitării, în lipsa unui text legal expres în acest sens, ar avea ca rezultat o încălcare nepermisă a autorității de lucru judecat a

hotărârii judecătorești anterioare prin care s-a statuat definitiv că persoana condamnată a comis o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor.

23. Având în vedere aceste considerente, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în dispozitivul Deciziei nr. 17 din 11 octombrie 2018, a stabilit că, în interpretarea art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal și a art. 169 alin. (1) din Codul penal, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor, reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal. Prin decizia menționată, instanța supremă a realizat o veritabilă interpretare a art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, prin prisma conținutului său normativ astfel explicitat integrându-l organic în ansamblul instituțiilor de drept penal material, reglementate de Codul penal, cu referire specială la reabilitare. Curtea constată, astfel, că Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, criticată de autorul excepției, a fost pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală potrivit dispozițiilor art. 475—477¹ din Codul de procedură penală, cu respectarea prevederilor art. 1 alin. (4) și ale art. 61 alin. (1) din Constituție. De altfel, Curtea reține că reglementarea normelor de incriminare și stabilirea conținutului constitutiv al infracțiunilor se realizează de către legiuitor, potrivit atribuțiilor sale reglementate la art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală și în marja de apreciere prevăzută de dispozițiile constituționale anterior menționate. Acestea sunt expresia politicii penale a statului, neconstituind o problemă de constituționalitate a legii.

24. Așa încât, stabilind că Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală s-a plasat în limitele competenței sale, Curtea urmează să analizeze dacă textul criticat, astfel interpretat, respectă exigențele dispozițiilor art. 16 din Legea fundamentală.

25. Referitor la încălcarea prevederilor constituționale ale art. 16, Curtea reține că autorul excepției deduce neconstituționalitatea textului de lege criticat dintr-un pretins tratament discriminatoriu aplicat inculpaților, determinat de pronunțarea Deciziei nr. 17 din 11 octombrie 2018. Principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 599 din 11 iulie 2006, Decizia nr. 573 din 3 mai 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 25 mai 2011, sau Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014). În speță, Curtea observă că practica judiciară este consolidată în sensul că intervenirea unei cauze care înlătură răspunderea penală sau consecințele condamnării nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant, iar, din interpretarea autentică și judiciară a textelor de lege aplicabile, rezultă că reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăzut în art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal. Curtea reține însă că egalitatea în drepturi a cetățenilor se analizează din punct de vedere normativ, iar nu din perspectiva diverselor situații rezultate din interpretarea și aplicarea normei juridice. Așa încât Curtea constată că situația inculpaților aflați în ipoteza normei penale criticate rămâne aceeași, indiferent de pronunțarea Deciziei nr. 17 din 11 octombrie 2018 de către Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

26. Pentru aceste considerente, Curtea reține că dispozițiile art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, nu contravin prevederilor art. 1 alin. (4), ale art. 61 alin. (1) și ale art. 16 din Constituție. În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin dispozițiile criticate, a prevederilor art. 15 alin. (2), ale art. 24 și ale art. 73 din Constituție, Curtea observă că autorul nu formulează argumente referitoare la lipsa conformității normei penale criticate cu prevederile constituționale anterior enumerate.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Călin Cătălin Vârgolici în Dosarul nr. 892/103/2018/a9 al Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze minore și familie și constată că dispozițiile art. 189 alin. (1) lit. e) din Codul penal, în interpretarea dată prin Decizia nr. 17 din 11 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Bacău — Secția penală, cauze minore și familie și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 205

din 20 aprilie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85, 86, 87 și 88
din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85, 86, 87 și 88 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, excepție ridicată de Viorel Florian Dorobanțu în Dosarul nr. 891/98/2019 al Tribunalului Ialomița — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 59D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, deoarece stabilirea criteriilor de încadrare în grad de handicap presupune cunoștințe de specialitate. Totodată, arată că instanța judecătorească are posibilitatea de a judeca sub toate aspectele cauza, ținând cont de probe și de expertize.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 3 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 891/98/2019, **Tribunalul Ialomița — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 85, 86, 87 și 88 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reclamantul Viorel Florian Dorobanțu în cadrul unei cauze având ca obiect soluționarea contestației formulate împotriva certificatului de încadrare în grad de handicap.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că, prin modul în care sunt redactate, dispozițiile criticate sunt neconstituționale, deoarece legiuitorul a înțeles să dea putere deplină comisiilor de evaluare pentru a stabili un grad de handicap, atât la emiterea primului certificat, cât și cu ocazia reevaluărilor ulterioare, ceea ce încalcă dreptul unei persoane la accesul liber la justiție. Astfel, nicio altă instituție și niciun alt organ al statului nu are competența ori dreptul de a se pronunța printr-un alt act de constatare sau printr-o expertiză medicală, prin intermediul căreia să se verifice dacă încadrarea în grad de handicap de către comisii s-a făcut în mod corect, ceea ce poate da naștere unui subiectivism sau unei aprecieri eronate a comisiei. În aceste condiții, instanțele de judecată investite cu o contestație împotriva unui certificat emis de comisia de evaluare,

sunt puse în imposibilitatea administrării unor probe suplimentare, în afara înscrisurilor emise de această instituție.

6. Totodată, arată că Legea nr. 448/2006 este o lege organică, întrucât reglementează protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Or, dispozițiile legale criticate nu numai că nu reglementează în mod corect modalitatea de încadrare în grad de handicap, ci delegă reglementarea acesteia atât Guvernului, cât și celor două ministere emitente ale Ordinului ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și al ministrului sănătății publice nr. 762/1.992/2007 pentru aprobarea criteriilor medico-psihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap.

7. Astfel, dispozițiile criticate contravin prevederilor art. 1 alin. (4) și (5) și ale art. 73 alin. (3) lit. t) din Constituție, deoarece se ajunge ca aspecte esențiale care vizează respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului să fie reglementate prin acte administrative, „ceea ce conferă un caracter iluzoriu unei persoane cu handicap nemulțumită de modul de încadrare în grad de handicap, precum și în exercitarea dreptului la apărare garantat de art. 24 din Constituție”.

8. Totodată, se susține că delegarea de atribuții în ceea ce privește stabilirea de norme către Guvern sau un membru al acestuia, care are astfel posibilitatea emiterii unor acte cu caracter administrativ infralegale, determină o incertitudine juridică, întrucât asemenea acte au, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp. Orice aspect care vizează aplicarea art. 73 alin. (3) lit. t) din Constituție trebuie reglementat numai prin lege organică.

9. În final, se invocă încălcarea dispozițiilor art. 31, 73 și 78 din Constituție, deoarece atunci când legiuitorul constituent a dispus ca un domeniu social să fie reglementat prin lege organică, acesta a urmărit ca reglementarea să fie adusă la cunoștința publică prin publicarea în Monitorul Oficial al României. Or, normele criticate au încălcat voința legiuitorului constituent care a reglementat transparența actelor normative indiferent de caracterul acestora. În acest sens se invocă deciziile Curții Constituționale nr. 392 din 2 iulie 2014 și nr. 637 din 13 octombrie 2015.

10. **Tribunalul Ialomița — Secția civilă** apreciază că, în măsura în care prevederile legale aplicabile se interpretează în sensul că îngrădesc orice altă competență de expertizare medicală în domeniul stabilirii gradului de handicap (de vreme ce nicio altă instituție, autoritate publică sau entitate, cu excepția comisiilor de evaluare, nu poate efectua o expertiză de specialitate în acest domeniu), se încalcă prevederile art. 21 și 50 din Constituție. Astfel, atât timp cât comisia de evaluare este parte în cauzele având ca obiect încadrarea în grad de handicap a unei persoane, atunci este încălcat și dreptul la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât una dintre părți are și rol de expert în aceeași cauză, împrejurare care afectează major obiectivitatea activității sale de expertizare în cadrul aceluiași litigiu. Din prevederile art. 85 alin. (3) și 87 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 448/2006 rezultă că încadrarea în grad și tip de handicap, în baza criteriilor medico-psihosociale, revine în exclusivitate comisiei de evaluare, organ de specialitate fără personalitate

juridică, aflat în subordinea consiliilor județene, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București. Instanța mai arată că încadrarea sau respingerea încadrării în grad și tip de handicap se atestă prin certificate emise de către comisiile de evaluare ce pot fi contestate de titularii acestora, în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare, la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004. Raportat la aceste reglementări, se poate spune că legea asigură persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței judecătorești pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, însă trebuie stabilit dacă accesul la instanța judecătorească este unul concret, efectiv, de natură să respecte exigențele dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție și art. 6 din Convenție, având în vedere faptul că accesul la o instanță, prin posibilitatea contestării actelor nelegale, nu constituie întotdeauna un remediu suficient oferit persoanelor ale căror drepturi și interese legitime au fost încălcate. Instanța apreciază că articolele criticate limitează posibilitatea de a folosi, în cadrul procesului, expertiza de specialitate, de vreme ce comisiile de evaluare a persoanelor adulte cu handicap și comisia superioară de evaluare sunt, potrivit legii, unicele entități cu atribuții în evaluarea stării de dizabilitate, în ceea ce privește încadrarea în tip și grad de handicap. Instanța a solicitat, în cursul procesului, Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” și Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă să comunice dacă intră în competența acestora efectuarea unei astfel de expertize. Cele două institute au comunicat instanței că, potrivit competențelor lor legale, nu pot efectua expertize medico-legale privind evaluarea/încadrarea în grad de handicap. Prin urmare, în afara comisiilor de evaluare, nicio altă instituție, autoritate publică sau entitate nu poate efectua o expertiză de specialitate, pentru a lămuri aspecte legate de încadrarea în grad și tip de handicap. Or, această situație are consecințe semnificative în cazul unui proces privind soluționarea contestației împotriva certificatului de încadrare în grad de handicap, întrucât, fiind vorba de un domeniu de strictă specialitate, precum evaluarea stării de dizabilitate, în vederea încadrării în grad și tip de handicap, circumstanțele cauzei pot determina deseori necesitatea de a recurge la opinia unor specialiști neutri și imparțiali, pentru lămurirea împrejurărilor de fapt. Astfel, imposibilitatea administrării expertizei în cauzele privind soluționarea contestațiilor împotriva certificatelor privind încadrarea în grad și tip de handicap creează pentru partea ale cărei drepturi sau interese legitime au fost vătămăte un dezavantaj semnificativ și contrar dreptului la un proces echitabil, textul de lege criticat aducând atingere unui element esențial al procesului echitabil, și anume principiului egalității armelor.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile criticate sunt constituționale. Astfel, certificatele de încadrare în grad și tip de handicap eliberate de Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap pot fi contestate în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare, la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit Legii nr. 554/2004, cererile adresate instanței fiind scutite de taxa judiciară de timbru. Așadar, legea asigură persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței judecătorești pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime. Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap este, potrivit legii, unica entitate cu atribuții în evaluarea stării de dizabilitate, în ceea ce privește încadrarea în tip și grad de handicap, întrucât Comisia superioară de evaluare a persoanelor adulte cu handicap stabilește prin decizie reevaluarea persoanelor adulte cu

handicap, doar în următoarele situații: 1. ca urmare a recomandărilor cuprinse în documentele întocmite în urma unor acțiuni de control dispuse prin ordin al ministrului muncii și justiției sociale și 2. ca urmare a autosesizării. Într-adevăr, nicio altă instituție, autoritate publică sau entitate, cu excepția comisiei de evaluare, nu poate efectua o expertiză de specialitate, pentru a lămuri aspecte legate de încadrarea în grad și tip de handicap, însă exclusivitatea acordată acestei comisii nu duce la încălcarea dispozițiilor art. 21 din Constituție, întrucât dacă circumstanțele cauzei o cer, instanța de judecată poate recurge la opinia unor specialiști neutri și imparțiali, pentru lămurirea împrejurărilor de fapt. Este sarcina instanței judecătorești să realizeze propria interpretare și evaluare a faptelor pe baza informațiilor de care dispune și a probelor pe care le consideră necesare pentru soluționarea cauzei. Această situație are consecințe semnificative în cazul unui proces privind soluționarea contestației asupra deciziei de încadrare în grad și tip de handicap, fiind dincolo de orice îndoială că în vederea justei soluționări a cauzei, judecătorul cauzei trebuie să administreze toate probele relevante, care ar putea să ofere instanței de judecată suficiente temeuri pe baza cărora să rezolve cauza. Prin urmare, dispozițiile legale supuse controlului de constituționalitate nu îngrădesc dreptul părților interesate la o procedură contencioasă și nu aduc atingere dispozițiilor constituționale ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, precum și celor ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul la un proces echitabil. Faptul că, în lumina dispozițiilor legale criticate, persoanele nemulțumite de încadrarea în grad și tip de handicap pot beneficia în mod concret și efectiv de un proces echitabil pentru valorificarea drepturilor lor nu echivalează cu încălcarea dreptului persoanelor cu handicap la protecție specială.

13. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au transmis punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

14. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 85, 86, 87 și 88 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 3 ianuarie 2008, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care au următorul cuprins:

— Art. 85: „(1) *Persoanele cu handicap beneficiază de drepturile prevăzute la art. 6 pe baza încadrării în grad de handicap, în raport cu gradul de handicap.*

(2) *Încadrarea în grad și tip de handicap a copiilor cu handicap se face de comisia pentru protecția copilului.*

(3) *Încadrarea în grad și tip de handicap a adulților cu handicap se face de comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, denumită în continuare comisie de evaluare.*

(4) *Comisia de evaluare este organ de specialitate al consiliului județean, după caz, al consiliului local al sectorului municipiului București, cu activitate decizională în materia încadrării persoanelor adulte în grad și tip de handicap și are următoarea componență:*

a) *președinte — un medic de specialitate expertiză medicală a capacității de muncă, medicină internă, medicină de familie sau un medic de medicină generală, absolvent de cursuri de management în domeniul sociomedical;*

b) un medic de specialitate expertiză medicală a capacității de muncă, medicină de familie sau un medic de medicină generală, propus de direcția de sănătate publică județeană, respectiv a municipiului București;

c) un reprezentant desemnat de organizațiile neguvernamentale care desfășoară activități în beneficiul persoanelor cu handicap;

d) un psiholog;

e) un asistent social.

(5) Componenta nominală a comisiilor de evaluare se aprobă prin hotărâre de către consiliile județene sau, după caz, locale ale sectoarelor municipiului București, cu avizul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități.

(6) Președintele comisiei de evaluare, fără a fi funcționar public, face parte din structura de personal a direcției generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv a sectorului municipiului București.

(7) Membrii comisiilor de evaluare, inclusiv președintele, au dreptul la o indemnizație de ședință, echivalentă cu 1% din indemnizația președintelui consiliului județean, respectiv a primarilor sectoarelor municipiului București. Plata indemnizației se suportă din bugetele consiliilor județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.

(8) Președintele și membrii comisiei de evaluare nu fac parte din Serviciul de evaluare complexă.

(9) Activitatea de secretariat a comisiilor de evaluare este asigurată de personal care face parte din structura direcției generale de asistență socială și protecția copilului din subordinea consiliilor județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

(10) Criteriile medicopsihosociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad și tip de handicap sunt aprobate prin ordin comun al ministrului muncii, familiei și protecției sociale și al ministrului sănătății.;

— Art. 86: „(1) Gradele de handicap sunt: ușor, mediu, accentuat și grav.

(2) Tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.”;

— Art. 87: „(1) Comisia de evaluare are următoarele atribuții principale:

a) stabilește încadrarea în grad și tip de handicap și perioada de valabilitate a certificatului, după caz, data ivirii handicapului, orientarea profesională a adultului cu handicap, pe baza raportului de evaluare complexă elaborat de serviciul de evaluare complexă;

b) stabilește măsurile de protecție a adultului cu handicap, în condițiile legii;

c) abrogat;

d) revocă sau înlocuiește măsura de protecție stabilită, în condițiile legii, dacă împrejurările care au determinat stabilirea acesteia s-au modificat;

e) soluționează cererile privind eliberarea atestatului de asistent personal profesionist;

f) informează adultul cu handicap sau reprezentantul legal al acestuia cu privire la măsurile de protecție stabilite și obligațiile ce le revin;

g) promovează drepturile persoanelor cu handicap în toate activitățile pe care le întreprinde.

(11) Pentru persoanele cu handicap a căror afecțiune a generat deficiențe funcționale și/sau structural-anatomice într-un stadiu ireversibil și care nu pot urma programe de recuperare, Comisia de evaluare va stabili un termen permanent de valabilitate a certificatului fără a fi necesară prezentarea acestora la reevaluările periodice.

(12) Pentru persoanele cu handicap, pentru care comisia de evaluare a stabilit anterior încadrarea în gradul de handicap grav, cu excepția celor prevăzute la alin. (11), evaluarea periodică se poate face la domiciliul persoanei, la cererea acesteia ori a reprezentantului său legal. Serviciul de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București se

deplasează la domiciliul persoanei după o prealabilă programare și informare a acesteia cu privire la data și ora efectuării evaluării periodice.

(2) Comisia de evaluare îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

(3) Organizarea și metodologia de funcționare a comisiei de evaluare se reglementează prin hotărâre a Guvernului.

(4) Încadrarea sau respingerea încadrării în grad și tip de handicap se atestă prin certificat emis de către comisiile de evaluare. Eliberarea certificatului este scutită de taxa de timbru.

(5) Certificatele emise potrivit prevederilor alin. (4) pot fi contestate de titularii acestora, în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare, la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, cererile adresate instanței fiind scutite de taxa judiciară de timbru.

(6) Activitatea comisiilor de evaluare este coordonată metodologic de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități.”;

— Art. 88: „În vederea exercitării atribuțiilor ce revin comisiei de evaluare, se înființează serviciul de evaluare complexă a persoanelor adulte cu handicap, în cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului București.”

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat, art. 1 alin. (5) privind obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 31 privind dreptul la informație, art. 73 alin. (3) lit. t) privind reglementarea prin lege organică a domeniilor pentru care Constituția prevede adoptarea de legi organice și art. 78 privind intrarea în vigoare a legii.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că textele de lege criticate fac parte din cap.VI — Încadrarea în grad de handicap din Legea nr. 448/2006 — act de reglementare primară — care prevede că drepturile prevăzute la art. 6 din aceasta (și anume, dreptul la ocrotirea sănătății — prevenire, tratament și recuperare, dreptul la educație și formare profesională, dreptul la ocuparea și adaptarea locului de muncă, orientare și reconversie profesională, dreptul la asistență socială, respectiv servicii sociale și prestații sociale, dreptul la locuință, amenajarea mediului de viață personal ambiant, transport, acces la mediul fizic, informațional și comunicațional, dreptul la petrecerea timpului liber, acces la cultură, sport, turism, dreptul la asistență juridică, dreptul la facilități fiscale, dreptul la evaluare și reevaluare prin examinarea la domiciliu a persoanelor nedepasabile de către membrii comisiei de evaluare, la un interval de 2 ani) se acordă pe baza încadrării în grad de handicap, în raport cu gradul de handicap. Potrivit art. 86 din Legea nr. 448/2006, gradele de handicap sunt: ușor, mediu, accentuat și grav, iar tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare.

18. Curtea reține că dispozițiile de lege criticate sunt criticate din două perspective: pe de o parte, autorul excepției este nemulțumit de caracterul exclusiv al atribuțiilor comisiilor de evaluare a persoanelor adulte cu handicap în ceea ce privește stabilirea încadrării în grad și tip de handicap și reevaluarea acestei încadrări, iar, pe de altă parte, se susține că, stabilind competența ministrului muncii, familiei și protecției sociale și ministrului sănătății de a aproba prin ordin comun criteriile medico-psihosociale pentru încadrarea în grad și tip de handicap, se lasă această materie la nivelul de reglementare a unui act normativ cu forță juridică inferioară legii, ceea ce contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5), ale art. 73 alin. (3) lit. t) și ale art. 78.

19. Referitor la criticile privind caracterul exclusiv al atribuțiilor comisiilor de evaluare a persoanelor adulte cu handicap în ceea ce privește stabilirea încadrării în grad și tip de handicap și reevaluarea acestei încadrări, Curtea s-a mai

pronunțat asupra dispozițiilor art. 5 pct. 14, ale art. 85 alin. (10), ale art. 87 alin. (1) lit. a) și c) din Legea nr. 448/2006 prin Decizia nr. 1.060 din 14 iulie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 732 din 18 octombrie 2011, sau Decizia nr. 154 din 4 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din data de 10 mai 2021, argumentele aduse în motivarea excepției referindu-se la imposibilitatea de a se adresa unei alte instituții abilitate de lege, în afara Comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, care să aibă competența de a verifica conformitatea, legalitatea și temeinicia deciziilor acestora. În legătură cu această critică, prin deciziile menționate, Curtea a constatat că autorii excepției nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci solicită în realitate modificarea dispozițiilor legale criticate, în sensul stabilirii unei alte instituții sau autorități publice, care să fie investită cu competența de a efectua expertize, în condiții de deplină imparțialitate, în cauzele având ca obiect încadrarea în grad și tip de handicap. Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, „Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”. Prin urmare, critica de neconstituționalitate referitoare la caracterul exclusiv al atribuțiilor comisiilor de evaluare a persoanelor adulte cu handicap în ceea ce privește stabilirea încadrării în grad și tip de handicap și reevaluarea acestei încadrări este inadmisibilă.

20. De asemenea, prin Decizia nr. 737 din 4 noiembrie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 11 februarie 2022, paragraful 16, Curtea a reținut că, potrivit art. 87 alin. (5) din Legea nr. 448/2006, certificatele de încadrare/respingere a încadrării în grad și tip de handicap, emise de către comisiile de evaluare, pot fi contestate de titularii acestora, în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare, la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, care, în cadrul cercetării procesului, poate încuviința pentru părți inclusiv proba cu expertiza medico-legală, realizată de un expert independent, care nu are calitatea de parte în cauză.

21. Referitor la criticile privind stabilirea competenței ministrului muncii, familiei și protecției sociale și ministrului sănătății de a aproba prin ordin comun criteriile medico-psihsociale pentru încadrarea în grad și tip de handicap, Curtea reține că, lăsând la latitudinea unor autorități administrative — ministrul muncii, familiei și protecției sociale și ministrul sănătății — stabilirea criteriilor medico-psihsociale pentru încadrarea în grad și tip de handicap, textele de lege criticate nu fac altceva decât să prevadă că, în executarea legii, se vor emite acte administrative normative, cu putere inferioară legii, respectându-se, astfel, principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, principiu consacrat de art. 1 alin. (4) din Constituție. În acest sens este Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și al ministrului sănătății publice nr. 762/1.992/2007 pentru aprobarea criteriilor medico-psihsociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 885 și 885 bis din 27 decembrie 2007, cu modificările ulterioare, astfel cum a fost completat prin Ordinul ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice și al ministrului sănătății nr. 874/554/2016 privind completarea anexei la Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și al ministrului sănătății publice nr. 762/1.992/2007 pentru aprobarea criteriilor medico-psihsociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 376 din 17 mai 2016. De asemenea, se reține că anexa la Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și al ministrului sănătății publice nr. 762/1.992/2007 a fost actualizată periodic, ultima dată prin Ordinul ministrului muncii și solidarității sociale și al ministrului sănătății nr. 182/456/2022 privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse și

al ministrului sănătății publice nr. 762/1.992/2007 pentru aprobarea criteriilor medico-psihsociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad de handicap, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 299 din 28 martie 2022.

22. Totodată, Curtea reține că, potrivit art. 90¹ din Legea nr. 448/2006, în structura Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități funcționează Comisia superioară de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, care are activitate de coordonare metodologică și monitorizare a activității de evaluare și încadrare în grad și tip de handicap, iar, potrivit art. 90² alin. (1) lit. a¹) din același act normativ, această comisie superioară „elaborează, modifică și/sau completează Criteriile medicopsihsociale pe baza cărora se stabilește încadrarea în grad și tip de handicap a persoanelor adulte, aprobate prin ordin al ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului sănătății, la propunerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități”.

23. Referitor la domeniul de reglementare primară, Curtea a stabilit, prin Decizia nr. 498 din 17 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 26 iulie 2018, paragraful 57, că relațiile sociale sunt reglementate primar prin legi/ordonanțe de urgență/ordonanțe, în timp ce actele administrative cu caracter normativ pot organiza punerea în executare sau executarea acestora, după caz, fără ca ele însele să fie izvor primar de drept. De aceea, actele administrative cu caracter normativ, fie ele hotărâri ale Guvernului sau ordine ale miniștrilor, nu pot, prin conținutul lor normativ, să excedeze domeniului organizării executării actelor de reglementare primară [art. 108 alin. (2) din Constituție], respectiv a executării acestora sau a hotărârilor Guvernului (art. 77 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010), după caz, pentru că, printr-un atare procedeu, s-ar ajunge la modificarea/completarea însăși a legii. Totodată, prin Decizia nr. 16 din 19 ianuarie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 19 ianuarie 2022, paragraful 16, Curtea a reținut că apartenența ordinelor miniștrilor la categoria actelor de executare a legilor este stabilită expres de dispozițiile cuprinse în art. 77 — *Actele date în executarea unui act normativ din Legea nr. 24/2000*, potrivit cărora „Ordinile cu caracter normativ, instrucțiunile și alte asemenea acte ale conducătorilor ministerelor și ai celorlalte organe ale administrației publice centrale de specialitate sau ale autorităților administrative autonome se emit numai pe baza și în executarea legilor, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului (...)”.

24. Cât privește critica de neconstituționalitate raportată la dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. t) din Constituție, se reține că aceasta este neîntemeiată, deoarece, potrivit acestei norme constituționale, prin lege organică se reglementează „celelalte domenii pentru care în Constituție se prevede adoptarea de legi organice”. Or, Constituția nu prevede adoptarea unei legi organice pentru reglementarea criteriilor medico-psihsociale pentru încadrarea în grad și tip de handicap.

25. Referitor la critica raportată la art. 24 din Constituție, Curtea reține că textele de lege criticate nu neagă dreptul la apărare al persoanelor cu handicap în cadrul litigiilor având ca obiect contestarea certificatelor de neîncadrare sau de încadrare într-un anumit grad și tip de handicap. Astfel, controlul legalității actelor normative și individuale ale Guvernului, ale ministerelor și ale celorlalte autorități ale administrației publice locale, indiferent de materia la care se referă, este de competența instanțelor judecătorești, respectiv a secțiilor de contencios administrativ constituite potrivit legii. Actele administrative normative sunt supuse controlului judecătoresc, pe calea contenciosului administrativ, potrivit art. 126 alin. (6) din Constituție și Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

26. În final, Curtea constată că dispozițiile constituționale ale art. 31 privind dreptul la informație și ale art. 78 privind intrarea în vigoare a legii nu au incidență în cauză.

27. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Viorel Florian Dorobanțu în Dosarul nr. 891/98/2019 al Tribunalului Ialomița — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 85, 86, 87 și 88 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Ialomița — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 20 aprilie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,

Ioana Marilena Chiorean

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

ORDIN

pentru modificarea și completarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, și al ministrului delegat pentru buget nr. 1.121/1.075/2014 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2023 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație

Având în vedere prevederile art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 36/2006 privind unele măsuri pentru funcționarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică a populației, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 483/2006, cu modificările și completările ulterioare,

în considerarea Deciziei Comisiei 2012/21/UE din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general,

în temeiul art. 12 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 477/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul viceprim-ministrului, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice, și al ministrului delegat pentru buget nr. 1.121/1.075/2014 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2023 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014, cu

modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul se modifică și va avea următorul cuprins:

„ORDIN

privind aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2028 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație”

2. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — Se aprobă Schema de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2028 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.”

3. Titlul anexei se modifică și va avea următorul cuprins:

**„SCHEMĂ DE AJUTOR DE STAT
acordat în perioada 2014—30 iunie 2028 operatorilor
economici care prestează serviciul
de interes economic general de producere, transport,
distribuție și furnizare a energiei termice în sistem
centralizat către populație”**

4. În anexă, la articolul 1, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Schema de ajutor de stat acordat în perioada 2014—30 iunie 2028 operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație, denumită în continuare *schemă*, cuprinde condițiile de acordare a ajutoarelor de stat, pentru acoperirea, în perioada 2014—30 iunie 2028, a costurilor înregistrate de către operatorii economici ca urmare a prestării serviciului public de alimentare cu energie termică în sistem centralizat, conform Ordonanței Guvernului nr. 36/2006 privind unele măsuri pentru funcționarea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică a populației, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 483/2006, cu modificările și completările ulterioare.”

5. În anexă, la articolul 3, teza finală de la alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Incapacitatea operatorilor economici de acoperire a costurilor determinate de prestarea serviciului public de alimentare cu energie termică a fost dovedită în perioada 2014—30 iunie 2021 și pentru perioada 1 iulie 2021—30 iunie 2028 se previzionează aceeași situație.”

6. În anexă, articolul 5 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 5. — Schema de ajutor de stat se aplică în perioada 2014—30 iunie 2028 pentru compensarea costurilor din prestarea serviciului de interes economic general.”

7. În anexă, la articolul 6, după litera d) se introduce o nouă literă, litera e), cu următorul cuprins:

„e) în perioada 1 iulie 2023—30 iunie 2028: 4.742 milioane lei.”

8. În anexă, la articolul 26, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 26. — (1) Prin ajutorul de stat acordat se vor finanța numai costurile operatorilor economici cauzate de prestarea serviciilor de interes economic general înregistrate în perioada 2014—30 iunie 2028.”

9. În anexă, după articolul 27 se introduce un nou articol, articolul 27¹, cu următorul cuprins:

„Art. 27¹. — (1) Până la data de 31 decembrie 2023, pentru măsurile de ajutor de stat prevăzute la art. 26 alin. (2) lit. a), prin hotărâre a consiliului local, se aprobă Planul de măsuri cu orizont de timp anul 2023, pentru reducerea graduală a sumelor necesare acoperirii diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației și prețul local al energiei termice facturate populației.

(2) Planul de măsuri prevăzut la alin. (1) va cuprinde acțiuni concrete:

- a) în domeniul investițional;
- b) de eficientizare a activităților de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice;
- c) de reducere a pierderilor tehnologice;
- d) privind asigurarea accesului unei largi categorii de populație la resursele energetice pentru satisfacerea nevoilor esențiale ale gospodăriei, pentru încălzirea locuințelor, în scopul prevenirii și combaterii sărăciei energetice.”

10. În anexă, la articolul 34, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Unitățile administrativ-teritoriale furnizoare de ajutor de stat transmit Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației:

a) trimestrial, rapoartele de monitorizare întocmite potrivit modelelor prevăzute în anexele nr. 1—3, care fac parte integrantă din prezenta schemă;

b) semestrial, stadiul îndeplinirii acțiunilor cuprinse în Planul de măsuri cu orizont de timp anul 2023, pentru reducerea graduală a sumelor necesare acoperirii diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației și prețul local al energiei termice facturate populației, prevăzut la art. 27¹.”

11. În anexă, la articolul 34, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) În cazul în care nu sunt transmise informațiile prevăzute la alin. (2) lit. b) sau, după caz, în situația nerealizării acțiunilor cuprinse în Planul de măsuri cu orizont de timp anul 2023, pentru reducerea graduală a sumelor necesare acoperirii diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației și prețul local al energiei termice facturate populației, prevăzut la art. 27¹, se va proceda la o analiză detaliată a cauzelor, de către furnizorul de ajutor de stat și operatorul serviciului de alimentare cu energie termică, cu participarea reprezentanților Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și ai Consiliului Concurenței.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației,

Adrian-Ioan Veștea

MINISTERUL FINANTELOR

ORDIN**privind modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului finanțelor nr. 1.398/2023 pentru aprobarea Normelor metodologice privind mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, documentele în baza cărora se acordă împrumutul și cele care stau la baza obținerii avizului Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, precum și modul de reflectare a sumelor respective în bugetele instituțiilor publice locale**

În baza prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 1 alin. (10) și (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023,

ministrul finanțelor emite următorul ordin:

Art. I. — Anexa la Ordinul ministrului finanțelor nr. 1.398/2023 pentru aprobarea Normelor metodologice privind mecanismul de acordare și derulare a împrumuturilor acordate unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, documentele în baza cărora se acordă împrumutul și cele care stau la baza obținerii avizului Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, precum și modul de reflectare a sumelor respective în bugetele instituțiilor publice locale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 26 aprilie 2023, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, partea introductivă a alineatului (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Unitățile/Subdiviziunile administrativ-teritoriale pot solicita, inclusiv pentru instituțiile publice finanțate integral din bugetul local și pentru asociațiile de dezvoltare intercomunitară din care fac parte, de la Ministerul Finanțelor, în cursul anului 2023, până la data de 1 august 2023, contractarea de împrumuturi din venituri din privatizare, înregistrate în contul curent general al Trezoreriei Statului, în limita sumei de 1.000.000 mii lei, în baza prevederilor art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, pentru asigurarea cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor, care trebuie să fie finalizate până la data de 31 decembrie 2023, în următoarele condiții:”.

2. La articolul 1 alineatul (1), litera e) se modifică și va avea următorul cuprins:

„e) valoarea maximă ce poate fi autorizată pentru o unitate/subdiviziune administrativ-teritorială este de:

- (i) 3.000 mii lei pentru comune;
- (ii) 4.000 mii lei pentru orașe;
- (iii) 8.000 mii lei pentru municipii, altele decât cele reședință de județ;

(iv) 15.000 mii lei pentru municipii reședință de județ și sectoarele municipiului București;

(v) 15.000 mii lei pentru județe.”

3. La articolul 1, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Împrumuturile prevăzute la alin. (1) pot fi contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, inclusiv pentru instituțiile publice finanțate integral din bugetul local și pentru partea de contribuție la finanțarea proiectelor implementate de asociațiile de dezvoltare intercomunitară la care unitățile administrativ-teritoriale au calitatea de membru, numai cu avizul Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale, prevăzută la art. 61 alin. (3) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, și numai dacă la data depunerii documentației nu prezintă restanțe la împrumuturile contractate anterior din venituri din privatizare.

(3) Sumele acordate cu titlu de împrumut din veniturile din privatizare, contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, pot fi utilizate cu respectarea destinațiilor prevăzute la alin. (1) pentru cheltuielile aflate în sarcina:

- a) unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale și instituțiilor publice finanțate integral din bugetul local;
- b) asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.”

4. La articolul 2, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — (1) În vederea contractării de împrumuturi pentru destinația prevăzută la art. 1 alin. (1), beneficiarii prevăzuți la art. 1 alin. (3) lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, întocmesc declarația privind valoarea cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și/sau de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor, pentru care pot fi contractate împrumuturi în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 1.”

5. La articolul 2, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (11) și (12), cu următorul cuprins:

„(11) În cazul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și/sau de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, implementate de asociația de dezvoltare intercomunitară, unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială care are calitatea de membru în asociația respectivă și contractează împrumutul solicită asociației de dezvoltare intercomunitară, pentru partea sa de contribuție, situația privind valoarea cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și/sau de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, pentru care pot fi contractate împrumuturi în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023.

(12) Asociația de dezvoltare intercomunitară transmite membrilor, în baza solicitării prevăzute la alin. (11), prin adresă, partea de contribuție a fiecăruia, pentru care pot fi contractate împrumuturi în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023.”

6. La articolul 2, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Unitățile/Subdiviziunile administrativ-teritoriale care solicită împrumutul pentru destinația prevăzută la art. 1 alin. (1) întocmesc, inclusiv în baza documentelor primite de la beneficiarii prevăzuți la art. 1 alin. (3) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, situația privind valoarea proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și/sau de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor, care trebuie să fie finalizate până la data de 31 decembrie 2023, pentru care pot fi contractate împrumuturi în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 2.”

7. La articolul 3 alineatul (1), după litera j) se introduce o nouă literă, lit. k), cu următorul cuprins:

„k) adresa prevăzută la art. 2 alin. (12), transmisă de asociația de dezvoltare intercomunitară, dacă este cazul.”

8. La articolul 3 alineatul (4), litera f) se modifică și va avea următorul cuprins:

„f) valorile înscrise în situația prevăzută la alin. (1) lit. g) să coincidă cu sumele din declarația prevăzută la alin. (1) lit. f) sau din adresa prevăzută la alin. (1) lit. k), după caz;”.

9. La articolul 7, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin. (2) și (3), cu următorul cuprins:

„(2) Unitățile/Subdiviziunile administrativ-teritoriale comunică asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, în termen de două zile

lucrătoare de la aprobarea rectificării prevăzute la alin. (1), sumele aprobate din împrumut pentru cheltuielile aflate în sarcina acestora.

(3) În termen de două zile lucrătoare de la primirea comunicării, asociațiile de dezvoltare intercomunitară au obligația de a solicita unităților teritoriale ale Trezoreriei Statului din cadrul organelor fiscale la care acestea sunt luate în evidența fiscală deschiderea contului 50.65.07 «Disponibil al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară din împrumuturi din privatizare, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023», în vederea încasării sumelor și a efectuării plăților potrivit destinațiilor legale.”

10. La articolul 8, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 8. — (1) Unitățile/Subdiviziunile administrativ-teritoriale încasează sumele virate de Ministerul Finanțelor din venituri din privatizare în conturi distincte prevăzute în bugetul împrumuturilor interne, în funcție de cheltuielile ce urmează a fi efectuate din împrumut, aflate în sarcina acestora sau în sarcina beneficiarilor prevăzuți la art. 1 alin. (3) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023.”

11. La articolul 8, după alineatul (2) se introduce un nou alineat, alin. (2¹), cu următorul cuprins:

„(2¹) Unitățile/Subdiviziunile administrativ-teritoriale care contractează împrumuturi în condițiile art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, pentru cheltuielile aflate în sarcina beneficiarilor prevăzuți la art. 1 alin. (3) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, virează sumele aferente, din conturile de cheltuieli bugetare corespunzătoare, prevăzute în bugetul împrumuturilor interne, în contul de disponibil prevăzut la art. 7 alin. (3), deschis pe numele beneficiarilor la Trezoreria Statului.”

12. Anexa nr. 2 la normele metodologice se modifică și se înlocuiește cu anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentul ordin.

13. Anexa nr. 9 la normele metodologice se modifică și se înlocuiește cu anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Solicitărilor de acordare a unui împrumut potrivit art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, transmise de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, li se aplică dispozițiile legale în vigoare la data depunerii lor la direcțiile generale regionale ale finanțelor publice/administrațiile județene ale finanțelor publice, termenul-limită de depunere a solicitărilor fiind data de 1 august 2023 inclusiv.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor,
Marcel-Ioan Boloș

Județul¹⁾
 Unitatea/Subdiviziunea administrativ-teritorială²⁾
 Adresa
 Telefon/Fax/Adresa de e-mail

SITUAȚIA

privind valoarea proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană și/sau de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale, inclusiv pentru cheltuieli neeligibile asociate proiectelor, pentru care pot fi contractate împrumuturi în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023

— lei³⁾ —

Nr. crt.	Contract de finanțare nr./dată	Denumirea proiectului	Valoarea maximă a cheltuielilor aferente proiectului pentru care poate fi contractat împrumut	Valoarea cheltuielilor pentru care se solicită împrumut
0	1	2	3	4 </ = 3
A. Unitatea/Subdiviziunea administrativ-teritorială și instituțiile publice finanțate integral din bugetul local, din care:				
a1) unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială				
1				
2				
.....				
SUBTOTAL				
a2) instituția publică finanțată integral din bugetul local				
1				
2				
.....				
SUBTOTAL				
a3) instituția publică finanțată integral din bugetul local				
1				
2				
.....				
SUBTOTAL				
TOTAL A (a1 + a2 + a3)				
0	1	2	3	4 </ = 3
B. Asociația de dezvoltare intercomunitară				
1				
2				
.....				
asociația de dezvoltare intercomunitară				
1				
2				
.....				
TOTAL B				
TOTAL GENERAL (A + B)				

Ordonator principal de credite,

.....
²⁾
⁴⁾

- 1) Se înscrie denumirea județului.
 2) Se înscrie denumirea unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale solicitante.
 3) Se înscriu sumele, în lei, fără zecimale.
 4) Se înscriu prenumele și numele reprezentantului legal.

MINISTERUL FINANTELOR

Nr. /

.....
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială,
județul

Nr. /

CONVENȚIE DE ÎMPRUMUT

În temeiul prevederilor art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, având în vedere Hotărârea Consiliului Local/Județean nr. din data de și Avizul Comisiei de autorizare a împrumuturilor locale nr. din data de

între Ministerul Finanțelor, cu sediul în municipiul București, Bd. Libertății nr. 16, sectorul 5, cod fiscal nr., reprezentat prin, în calitate de

și
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

cu sediul în, str. nr., cod fiscal nr., reprezentată legal prin, în calitate de ordonator principal de credite, se încheie prezenta convenție.

Art. 1. — (1) În baza art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare destinate acordării unor împrumuturi din Trezoreria Statului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023, se acordă un împrumut în sumă de, din venituri din privatizare înregistrate

(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

în contul curent general al Trezoreriei Statului, la nivelul sumei aprobate de comisia de autorizare a împrumuturilor locale.

(2) Împrumutul se acordă pe o perioadă de ani și cu o rată de dobândă situată la nivelul ratei dobânzii ROBOR la 3 luni comunicate de Banca Națională a României în ultima zi lucrătoare a lunii anterioare autorizării împrumutului plus o marjă de ... puncte procentuale, respectiv, care rămâne fixă pe toată durata de derulare a împrumutului.

(3) Suma acordată cu titlu de împrumut se utilizează exclusiv pentru destinația prevăzută la art. 1 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2023, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 229/2023.

Art. 2. — Suma prevăzută la art. 1 alin. (1) se virează de către Ministerul Finanțelor astfel:

în contul¹⁾, cod IBAN RO, deschis pe numele
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

la unitatea Trezoreriei Statului, codificat cu codul de identificare fiscală al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale.

Art. 3. — (1) Rambursarea împrumutului se efectuează în tranșe trimestriale egale, începând cu trimestrul următor acordării.

(2) Dobânda aferentă se calculează lunar prin aplicarea ratei dobânzii menționate la art. 1 alin. (2) la soldul împrumutului cu convenția „număr de zile calendaristice/360”, începând cu luna acordării împrumutului, și se plătește trimestrial, în suma cumulată până la zi.

(3) Datele de plată a ratei scadente și a dobânzilor aferente împrumutului sunt cuprinse în scadențarul anexat. Dacă data scadenței este o zi nelucrătoare, plata se efectuează în ziua lucrătoare imediat următoare.

Art. 4. — (1) Pentru neplata la termen a ratelor scadente și a dobânzilor aferente împrumutului acordat se calculează o dobândă pentru fiecare zi de întârziere la nivelul dobânzii prevăzute la art. 174 alin. (5) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, pe zi de întârziere, până la data stingerii obligației. Dobânda reprezintă venit al bugetului Trezoreriei Statului.

(2) Dobânda se calculează prin aplicarea ratei prevăzute la alin. (1) la suma obligațiilor de plată restante, rate de capital plus dobânda aferentă, înmulțită cu numărul de zile calendaristice de întârziere.

Art. 5. — (1) virează sumele datorate reprezentând rate/dobânzi/dobânzi
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

pentru fiecare zi de întârziere în contul, cod IBAN, deschis pe numele Ministerului Finanțelor la Trezoreria Operativă Centrală, codificat cu codul de identificare fiscală al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale.

(2) Stingerea obligațiilor de plată se efectuează cu data plății, în următoarea ordine: dobânzi calculate pentru fiecare zi de întârziere, dobânzi și rate de capital.

Art. 6. — În cazul în care nu se respectă termenele de rambursare prevăzute în scadențar, se sistează alimentarea bugetelor locale atât cu cote defalcate din impozitul pe venit, cât și cu sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, cu excepția plăților pentru achitarea drepturilor salariale și a contribuțiilor aferente, inclusiv a drepturilor cuvenite asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav, precum și a indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav și a plăților privind finanțarea sistemului de protecție a copilului și a centrelor publice pentru persoane adulte cu handicap, după caz, până la lichidarea obligațiilor de plată restante.

Art. 7. — (1) Restituirea sumelor neutilizate din împrumut sau rambursarea anticipată parțială/integrală se efectuează de unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială, cu condiția informării în prealabil a Ministerului Finanțelor și numai dacă nu prezintă restante la plata obligațiilor scadente.

(2) Unitatea/Subdiviziunea administrativ-teritorială virează sumele prevăzute la alin. (1) în contul, cod IBAN, deschis pe numele Ministerului Finanțelor la Trezoreria Operativă Centrală, codificat cu codul de identificare fiscală al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale.

(3) Modificarea valorii împrumutului se efectuează cu data creditării contului prevăzut la alin. (2), respectiv cu data extrasului de cont emis de Trezoreria Operativă Centrală.

(4) În cazul restituirii sumelor neutilizate și/sau al rambursării anticipate parțial/integral, modificarea prevederilor prezentei convenții se va face prin act adițional.

Art. 8. — (1) Ministerul Finanțelor și sunt de acord ca problemele rezultate din aplicarea prevederilor prezentei convenții să fie soluționate de părți pe cale amiabilă.

(2) Orice comunicare între părți este transmisă în scris la adresele și la persoanele de contact menționate mai jos:
a) pentru

....., domnul/doamna
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

în calitate de, telefon, fax, e-mail

b) pentru Ministerul Finanțelor (Bd. Libertății nr. 16, sectorul 5, municipiul București), domnul/doamna, în calitate de, e-mail, telefon, fax

(3) Orice schimbare intervenită cu privire la adresă, numele persoanelor de contact și numerele de telefon se va notifica celeilalte părți semnatară a prezentei convenții, fără a fi necesară modificarea convenției de împrumut.

Art. 9. — Prezenta convenție s-a încheiat în două exemplare, câte un exemplar pentru fiecare parte semnatară.

Art. 10. — Prevederile prezentei convenții intră în vigoare la data semnării acesteia de către toate părțile implicate, ambele exemplare originale având aceeași valoare juridică.

Ministerul Finanțelor
Numele și prenumele

.....

Funcția

.....

Semnăturile autorizate

.....

.....
(unitatea/subdiviziunea administrativ-teritorială)

Numele și prenumele

.....

Funcția

.....

Semnăturile autorizate

.....

1) Se înscriu, după caz:

— contul aferent și suma acordată cu titlu de împrumut din veniturile din privatizare, contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale pentru cheltuielile aflate în sarcina unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale și a instituțiilor publice finanțate integral din bugetul local și/sau

— contul aferent și suma acordată cu titlu de împrumut din veniturile din privatizare, contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale pentru cheltuielile aflate în sarcina asociațiilor de dezvoltare intercomunitară.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

